

Matkailu avartaa

Pirkon matkakertomus

Erasmus-vaihto Tallinnaan tuli kuin tilauksesta. Kaikki työt tökkivät aika pahasti. Ainoa ikävä puoli oli se, että häikäilemättömästi jouduin (!) samalla eroon kaikista CROSSLING-konferenssin järjestelyistä. Syyllisyys painoi raskaana...

Taksikyty illansuussa kohti Villa Poskaa osoittautui haasteelliseksi. Luulin tullessi vähintään Hong Kongiin, sillä kadut olivat aivan tukossa. Eikä todellakaan mikään Narva maantee vaan pienet pimeät kujaset. Päästyäni vihdoin perille ja lähes unen maille havahduin hirveään jyskeeseen. Surin pontevasti potentiaalisen sodan tai maailmanlopun kohtaamista kaukana kotomaasta. Seuraavana päivänä ruuhkan ja paukkeen syy paljastui: Kadriorgissa juhlittiin kiinalaista uutta vuotta ilotulituksin, ja Villa Poska osuu somasti lähinurkille. Selvittämättä jäi, onko Virossa niin paljon kiinalaisia että juhliloita riittää. Autojen paljoudesta päätellen myös natiiveja saattoi asia kovin kiinnostaa.

Villa Poska taitaa olla monien vaihto-opettajien majapaikka, koska se sijaitsee todella lähellä yliopistoa. Sitä hoitavat palkatta vapaaehtoiset rouvat, ja huoneiden vuokraamisesta saatavilla tuloilla tuetaan ikäihmisten päiväkotia, joka sijaitsee samalla tontilla. Yksikään aamiainen ei muistuttanut Suomen hotellien 'kalkkuna- ja kinkkuleikettä sekä paria sorttia juustoa' -vakiota, vaan joka aamu hemmoteltiin jollain uudella vaihtoehdolla. Kohtasin kaurapuuron, johon suhteeni on pitkään ollut etäinen ja kielteisten tunteiden sävyttämä. Uusia treffejä en vielä suunnittele, mutta muut puurotarjokkaat olivat makoisia.

Olin siis Tallinnassa lähinnä opettamassa, joskin paikalliset, ylen herkulliset ja isokokoiset leivokset jättivät minuun jälkensä. Mitä opetin upouudessa ja tyylikkäässä rakennuksessa? Kulttuurienvälistä viestintää ja suomalaisuutta kohdekulttuurina. Kuulijoita ei ollut monta, mutta pienryhmä soveltuikin erinomaisen hyvin kontrastiivisuutta korostavan kurssin yleisöksi. Annekatrin Kaivapalu pelotteli opiskelijoiden puhumattomuudella, mutta hänen haastoivat kiitettävästi. Yllättävän paljon on yhteistä. Kuitenkin saksalaisuuden vaikutus näkyy vaikkapa muodollisuudessa: muun muassa professoreja teititellään. Huomasin nopeasti, että tapani istua pöydällä ja heilutella jalkojani herätti kummastusta. Näin opin arvokasta käytöstä, mistä ei liene haittaa.

Historia selittää monia asioita: virolaisuus on tärkeää. Lisäksi muistissa ovat vielä ne ajat, jolloin tavaroiden hankkiminen oli hankalaa eikä kaikkea edes saanut. Sitäkin taustaa vasten on ymmärrettävää, ettei kierrätys ole vielä löytänyt enemmälti kannattajia. Kaksikielisyyssyksemykseen en kajonnut.

Kun yritin ehdotella, että virolaisten naisten pukeutuminen on naisellisempää kuin suomalaisten, ilmeni, että olin ainoa korkokenkäinen läsnäolija. Naisopiskelijat väittivät, etteivät virolaismiehet suhtaudu kovin suopeasti kotitöiden jakamiseen eikä Suomeen rantautunut miesten mieltymys kokkaamiseen ole juuri seilannut lahden toiselle puolelle. Puhetapoja vertailtaessa huomio kiinnittyi siihen, ettei virolaisistakaan hiljaisuus ole kiusallista mutta he eivät toisaalta arkaile keskeyttää. Tutkaillessamme lehtimainoksia havaitsimme, että suomalainen mainostaja tukeutuu luontoon ja designiin, kun taas virolaisissa mainoksissa kukkivat huumori ja kaikenlainen verbaalinen ilottelu. Kuolinilmoituksissa on eroa: Suomessa lehdessä on yleensä yksi, omaisten laittama, ja harvoin toinen, työtovereiden kustantama, ilmoitus. Virossa voi olla pienehköjä ilmoituksia jopa parisenkymmentä. Noin äkkiseltään tuntuisi ikävältä, jos jälkeensä jääneet voisivat numeerisesti arvioida vainaaksi päättyvän suosittuutta.

Kun puhutaan kulttuurista, on tietysti muistettava, ettei yksikään maa ole monokulttuurinen. Ryhmäni jäsenet ovat kaikki nuoria, itsenäisen Viron aikana kasvaneita. Heidän ja vanhempien virolaisten näkemykset eroavat varmasti monessa suhteessa. Ja palettiin ovat tuomassa lisäsävyyttä lukuisat alakulttuurit. Sitä paitsi opin taas kantapään kautta, miten vähäväriäinen voi olla oma näkemys. Juhlilla puhuessamme kyselin, josko Virossa saksalaisittain kätetään ja löydetään pääsiäisenä suklaamunia, kun Suomessa moinen ei ole tapana. Jolloin ryhmämme toinen suomalainen jäsen ilmoitti että onpas. Hänen toinen vanhempansa on suomenruotsalainen. Mitäpä tietää itäsuomalainen pikkukaupunkilainen! Opin siis kulttuurien kontrastoinnin hyödyllisyydestä paljon, ja lisäksi kielikylvetin itseäni tunnin verran joka ilta tv-ohjelmien myötävaikutuksella. Taisi mennä niin vellit kuin puurotkin sekaisin ja lisäksi se, kuka oppi ja kuka opetti. Voiko vaihdolta enempiä odottaa? Minu eesti keel emergoitub küll veel!

Pirkko Muikku-Werner